وهرنقدر بو حضرات خمسك نظمنده منازل واسفار اربعه نك
احكامى فهم اولنورسه ره منظومه منثوريك شرح ومفصّلى
والكا مقدمه مقامنده اولا منازل واسفار اربعه تقرير اولنوب
بعده مجموعنه شامل حضرات خمس وحضرات خمسه مولوديك
بياننه شروع اولندى تاكه طالبينه اخذى يسير اولوب نفع
عام اوله والله يقول الحق وهو يهدى السبيل
والحمد لله رب العالمين

Süleymaniye U Kütüphanesi
Kısım Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No 4391
Eski Kayıt No
HACI MAHMUD EFENDİ BEŞİKTAŞ Vakıf Kütüphanesi
T.C. İst. Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü 1923

هذا مولد النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم
في حضرات الخمس الكلية

بسم الله الرحمن الرحيم

ندر معنای مولد اول اکمل | ندر سوز قصدینی جانیله دیکله
حقیقتده ندر مولد تعین | که یعنی دیه حق بر شی ایچون کن
تعین خاص اولورسه غیب ایچنده | ارادت کافیدر قدرت دیلنده
بو یرده جلی خلق اکلمه زنهار | که اسما و صفاتکدر بو اسرار
کل امدی مولدینک سیرین ایشت | حواس و عقلکی باشکده ایتر
بو سوزه بوللق استرسک تجالی | کرک بیلینه سکا بش تجالی
تجالی یعنی بش حضرتدر اکله | محققلر سوزین جانیله دیکله
که بو بش مرتبه بش عالم اولمش | بو حضرتلرده سالک آدم اولمشدر

بری

در بیان حضرت غیب مطلق واحدیت و وحدت

بری بو حضرتکدر غیب مطلق | که ذات و اسمیله ظاهردر بو حق
بو حضرتده اوج اولمشدر مراتب | که ذوق خاصی صنمه ظن غالب
برینه دینلور اطلاق مطلق | اشارت منقطعدر بونده الحق
بری اول وحدت ذات احدیدر | بلنمککدن منزهدر صمددر
بری دخی واحدیت یعنی اسما | الوهیت بونکله در مسما
دیمشلر کلدن اولان اهل ذوق | که بردر وحدت ذاتله اطلاق
بو حضرتده دورر انلرک اثبات | که تا معلوم اوله معنای ابیات
جو محسوسیله معقول اوله تصویر | مشاهد اوله اهل فهمه تقریر

در بیان حضرت ارواح

ایکنجی حضرته دینلور ارواح | که اولدر جمله اشیایه مفتاح
بودر اول عقل کل روح محمد | قلم دخی اکادر شرع احمد
بوراده نفس کل تکمیل اولوبدر | بونک اجمالنه تفصیل اولوبدر

توحید ذات امهات اسماء
اول آخر ظاهر باطن
باعتبار التجلی الذاتی
باعتبار التجلی الصفاتی
باعتبار التجلی الافعالی
باعتبار التجلی الاسمائی

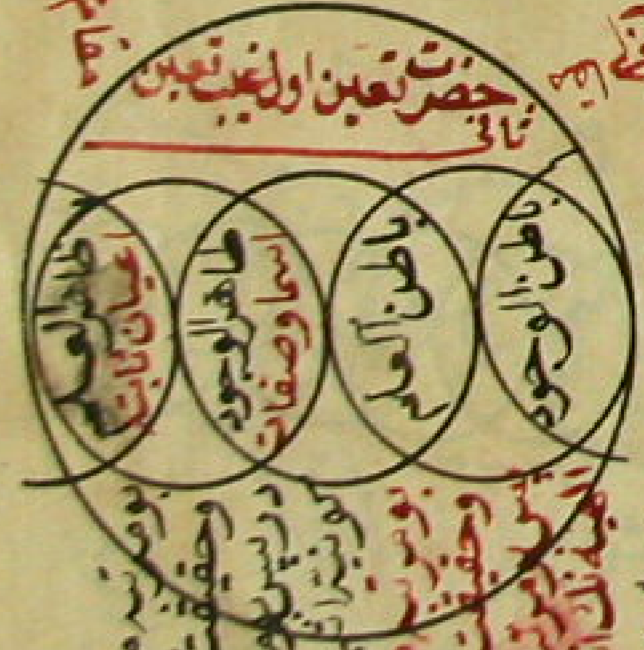

قلم بو نفسله حضرتده يك سر … اولوبدر ذات الله اسمايه مظهر
بو حضرتده ظهور ايدر طبيعت … هبا و شكل و جسم كل حقيقت
بو حضرتده كه تصوير اولندی … مراتب صورتی تدوير اولندی

در بيان حضرت خيال مطلق

اوچنجی حضرت اهل سر دينلدی … خيال مطلق اولمش منزل املدی
بو برزخده اولور ارواح و اجسام … بو مرآتيله ظاهر جمله احكام
ضيادر اصل اولمش ظلمت و نور … بو پردده ظاهر اولور سر مستور
اولوبدر جسم و روحه بينبينه … عجب آيينه در علميله عينه
بغايت وسعتی واردر خيالك … كه غيبه دخی شاملدر مثالك
بو حضرتده دخی رسم دوائر … اولندی تا كه كشف اوله سرائر
مثالی اسم روح و جسم هر يك … دوائردن كورينور اكله بی شك
سلوك اهلنه اولسون بيشينده تا … بكا اوچ دائره كوستردی استاد

در بيان حضرت شهادت

دردنجی

دردنجی حضرتدر اول كه شهادت … كه افلاك و عناصرهم تمامت
يدی كوكب قونلمش اولدی الهام … كه تأثيرات و اشباحه اكرام
مواليديله اولمشدر عناصر … صفات سبعه سفليه مظاهر
دوائردن كه فهم ايله آيات … بو تدوير درر اعيانه غايات
محيطاته محاطات اولدی عالم … جميعندن غرض اولندی آدم

در بيان حضرت انسان كامل

بشنجی حضرتده غايتده درايت … بو سری فهم ايدوب كوكلكده بر آيت
كه اولدر حضرت انسان كامل … كمالاته بو حضرت اولدی حامل
بودر مرآت اولان اسماء ذاته … بودر مشكات اولان جمله صفاته
بونكدر معرفت عارف بنمدر … بونكدر معصيت صادر بنمدر
حبيب اولدر نجيب اولدر عقول اول … فقير اولدر ظلوم اولدر جهول اول
بو اولدر حضرت درر جمع كمالات … كه لطف و قهرله اولمش بو كا حالات
بوكا بر دائره وضع ايلدك ای يار … بودر مطلق مقيد بله زنهار

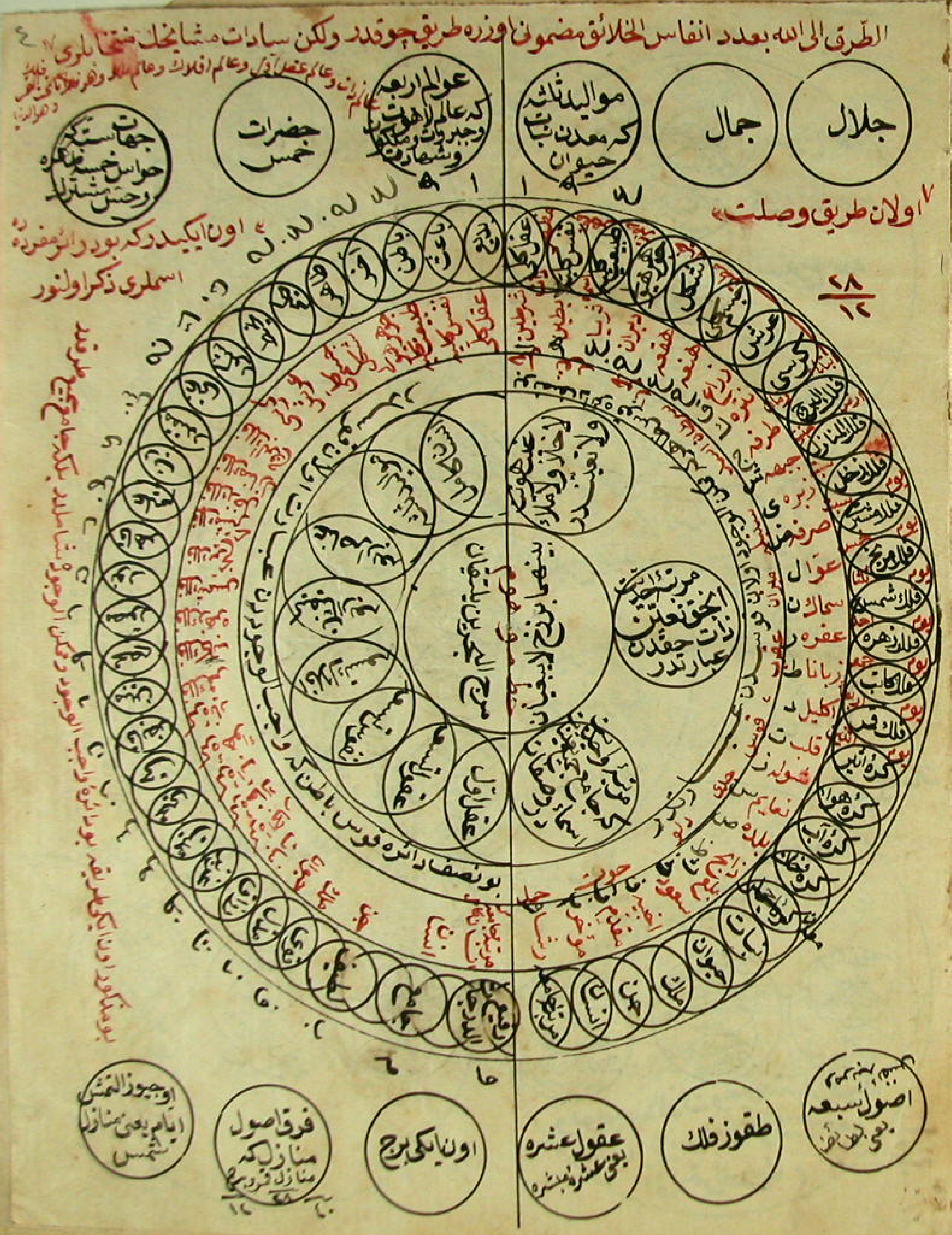

کیم اکملایه بودر اهل اذواق — کوردیلر بو قیودی ایله اطلاق ٢٨/١٢

سکا بش حضرتك ایتدك بیانن — عیانی اکمله عیان ایتدی عیانن

بو حضرتلرده اکملانك مراتب — سکا واضح گرکدر ای مصاحب

که منزللرده مولود دك بلهسك — تعین بحری اولمشدر بوله سك

در بیان مولد غیب مطلق

کل ایمدی کیم بر اصل سوزه — موافق ایلیالوم یوزی یوزه

دیلوم مولد غیب ازلده — که سری بلهسك سن لم یزلده

شو وقتن کیم یوغ ایدی جمله عالم — عدم کتمنده پنهان ایدی آدم

تعینده یوغ ایدی حقدن اوزکه — او ذات واجب مطلقدن اوزکه

ازل پنهان ایدی عین ابدده — ابد پنهان ایدی غیب احدده

بلوردی اقتضای ذات اقدس — تجلی ایتدی ذاتنه مقدس

اولیجق علم وعینی ذاتی مرآت — مبین اولدی سر وحدت ذات

لسان غیب ذات مطلق حق — بلوردی کنت کنزا ایله محقق

کالذات

كالذات اسما اولدی ظاهر — معین اولدی دخی مظاهر

غنی مطلق اولدی ذات یکتا — یوغیکن کثرت نسبی و اسما

حقیقتده چو کثرت اولدی معلوم — بر اولدی عالم ایله علم و معلوم

بو وحدت نکته سی بحر اشارت — هو الله احد کلدی بشارت

پس امدی کله سر وحدتینک — که تا اکلنه ایشی کثرتینک

حقیقتده بو سردر اصل انسان — نه دنسه کامل انسانه عارف انسان

بو سردر ذات و اسمایه نمونه — بودر جامع بروز ایله مکونه

احد سردن احمد سردر کله — بو تحقیق انجه سوزدر انی دکله

احد دن احمدک میمیدر فرق — جهان اول میم بحره اولمشدر غرق

اول محبوبیدر بو سر مغلق — ابد مطلوبیدر بو رحمت حق

بو سردر قلبه موجود واجد — بو سردر جمله کثرتده واحد

بو سردر حضرت ذاتک کمالی — بودر جامع جلال ایله جمالی

بو سردر وحدت ذاتنده باهر — بو سردر کثرت عیننده ظاهر

منزه ذات پاکک اقتضاسی . بو سرک اظهار اولمش مقتضاسی

تعیننده تجلیدن بلندی . رسولک مولدی اصلی بولندی

صلوة ایله سلام اول سر ذاته . که اندندر ظهور اسما صفاته

در بیان مولد اسمائی

چو بولدک مولدی ذاتیه سن یول . کل امدی مولد اسمائیه سن بول

دیلدک باطن علمنک رموزی . دیلسون ظاهری علمک کوزی

وجودک باطنی فیض اشتدیک . طویارسک ظاهرک فیضن ایشتدک

نه باطن یعنی اولدر ذات اقدس . نه ظاهر یعنی اسماء مقدس

مراد ظاهر و باطن در اینجا . چه خواهد بود یعنی ذات اسما

تجلی ایدیجک وحدتده ذاتی . ظهور ایتدی طلب جمله صفاتی

عنایتدن تعین بولدی وحدت . هدایتدن معین اولدی کثرت

تعیننده احد در اسم ذاتی . الهیتده واحد در صفاتی

چو اولدی ظاهر علم اسم حضرت . تجلی ایدیجک اسماسیله ذات

ازلده

ازلده جمله اسما بلندی . ابدده جامع اسما بولندی

ندر در اسم جامع اسم الله . که اول سلطانه قولدر ماسوی الله

تجلی بولیجق علمیله اسما . حقایق الله اولدی جمله اشیا

بو یرده ثابت اولمشدر حقایق . بو یردندر جهانده هر دقایق

ندر صورت اولان معلوم معدوم . ندر معدوم اولان معنای مفهوم

لسان حال ایله هر بر حقیقت . دیلر ظاهر اوله سر شریعت

وجودین استدی اننده کاهی . که تا مالوه اولان بله الهی

چو روشن اولدی وجود عام نوری . عدم ظلماتی کوستردی ظهوری

عدم چون اولدی مرآتی وجودک . بلوردی صورتی هر شیده جودک

مشایخ بو کا دیرلر عین ثابت . بودر مشهود اولان هر شیده ثابت

بو کبی صورتی علم و اسما . بولاریک صورتیدر هر مسما

هر اسمک صورتی ایکی وار ای دوست . بریسی مغز بریسیدر پوست

بریسی ظاهر و بریسی باطن . بری علمی و بری عین باهر

کی کله اسم جامع صورتنی / که جمع ایتمش بو اسما سیرتنی

حقیقتده کر اچارسڭ بصیرت / بو اسم جامعکدر جمله صورت

شئون ذاتیدر اسما و اعیان / وجوبه مرتبطدر بونده امکان

صورلر ظاهری علمڭ نسیدر / رسولڭ مولدی اسمائیسیدر

نبینڭ مولدیدر اکله زنهار / بو اسما علمنڭ اسراری ای یار

شئون ذاتی ایله اسم جامع / محمد مولدیدر اولدی لامع

چو سر علم ذات وحدت اولدی / پس اسراری صفات کثرت اولدی

بلوردی کنت کنزڭ راه نماسی / کورندی قدرتڭ قاف هماسی

تعینلر چو اسمادن بلندی / ابدده احمده مولد بولندی

بلندی مولدی ذاتی و اسما / قلالیم روحی مولدینه انشا

صلات ایله سلام اول جامع اسمه / که خاکدر جهانده جمله رسمه

دربیان مولد فی حضرت ارواح

کل ای عقلڭ عقالینی اچنلر / قلمدن نقطه و حرفی سچنلر

کوکل

کوکل لوحنده اسراری یازنلر / معانی بحری ایچنده یوزنلر

مجاز ایله حقیقت درک ایدنلر / کنایت نکته‌سینی برکیدنلر

تنزل اصلی دینلسون ایشدیڭ / تدلی ربطنی بلوب ایش ایدیڭ

کلام حضرت ارواح دیکلڭ / رسولڭ مولدی فتحی اکلڭ

فتحی کیم سر و علم و ذات و اسما / بلندی و بولندی غیب احما

نه غیب اول عالمی انوار مطلق / نه مطلق وحدت اعیانه معلق

کورندی چونکه مرآتی عدمده / محبت برله اسراری قدمدن

چونکه عقل و نفس کل اولدی مظاهر / بلوردی ذات و اسمایه مظاهر

ندر اول عقل کل روح محمد / ندر اول نفس کل ارواح احمد

اگر بلدکسه سرینی ازلده / بلورسڭ عقل و نفسی لم یزلده

بریدر مظهر اجمال وحدت / بریسی مظهر تفصیل کثرت

جهانی سر بسر چون طوتدی ارواح / بو ارواح ایله ظاهر اولدی اشباح

کی ادراک ایت نه ایمش روح اعظم / تعیندر وجود حقه فافهم

بودر اول انعکاسی ذات واسما   الفدر اسم بابیله مسمّا

کمسنه ایتمدی روحه بیانی   نه اشونکر عیانه اندر عیانی

وجوده حدّ اسم ایتمدیکر   بو روح بلمک ایچون کتمدیکر

نه حادثدر کوریندی اول قدمدن   نه لوح اولور که ظاهردر قلمدن

حقیقتده ندر ارواح واشیا   رسولک روحنه تفصیل وانشا

نبینک مولدیدر روح اقدم   قوار واحد اوشیئه مقدّم

چو ذات اسم وعقل ونفس مرآت   اولردن ظاهر اولدی جمله ذرّات

بلوردی عقل ونفسیله طبیعت   هبا وشکل وجسم کل حقیقت

بولاردر مولدیدر مولد خاص   بو تحقیقی بیلنسدر اهل اخلاص

دینلدی مولدی غیبی وارواح   دینلسون مولدی جسم واشباح

چو ادراک ایلدیک سرّ ذاتک   ایشتدیک رمزین اسما وصفاتک

ندر عقلی ونفسی چونکه بلدک   رسولک مولدین هم شیدبولدک

بس امدی کوزک اچ سوزک یوزینه   کلامک ایردی کوزکه نه یوزینه

طریقی اسمله کشف ایت معمّا   کوزک بو پرده اکلا مسمّا

ندر اول معنای لولاک اکله   نه ایمش مولدی افلاک دکله

چو بلدک نه مظهردر افلاک   ایدرسک عالم علویی ادراک

صلاتیله سلامی لایزالی   شو کاکیم روحی بولمشدر کمالی

در بیان مولد فی الشهاده

کل ای عارف بل امدی اصل عالم   نه یردن ظاهر اولمش اصل آدم

شهادت مولدینک بیل بیانن   یقین ایت سرّ پنهانک عیانن

سموات وموالید واستقصات   نه شیدر ندر هیولجونده ذرّات

بو اشخاص وبو اصناف وبو اطوار   بو انواع وبو اجناس وبو آثار

بو اضوا وبو الوان وبو اشکال   ندر ندرکه اصلین کستون اشکال

فتح لوح عدم لوح وجوده   مقابل اولدی اسما کلدی جوده

بلنکی سرّ ذات وسرّ اسما   معیّن اولدی اصل جمله اشیا

ایشتدیک عقل ونفسدر اصلین   که سرّ ذات واسمادر معیّن

چون اول سردن كوروندی اصل ارواح   هم اول سردن طوردی پس جمله اشباح
ولی دكلمه نه وجهله كوروندی   بیانندن عیان اولسون كورمكی
حدیثده دیدی سلطان اسرا   كه حق خلق ایلمشدر دری بیضا
نظر قلمش اكا هیبت یوزندن   صو اولب ایرمشدر كندی یوزندن
جهان بر بحر اولوب جوشه كلمشدر   میاننده جمله شی اغوشه كلمشدر
بخاری الطفیدر بیدی افلاك   لطیفی ایله كثیفی ناریله خاك
بو جنبشدن سرای عالم اولمشدر   سرای ایچنده سلطان آدم اولمشدر
بودر اول عنصر اعظم حقیقت   كیم اكا دری بیضادر شریعت
بو عنصر مظهر ایدی سر ذاتك   بو اشیا كبی اسما و صفاتك
یدی سیاره دربوندن معلق   فلكلرده بو اركان مطبق
نبات و معدن و حیوان و انسان   بو عنصردن بلوردی جمله یكسان
چو بو عنصردن اولدی اصل افلاك   دینلدی پس نبی شاننده لولاك
وكرسی ایله هم عرش اعظم   دكلدر عنصری والله اعلم

طبیعیدر بولاز فانی دكلدر   قدیملردر اركانی دكلدر
كه كلّه شیخ اكبر ایدر اثبات   مثالی عرش ایله كرسی و جنات
مشایخ كشفنكدر بو نزال   حكیمك اصلنجه اكر ایدر توغل
هیولا ظلمتندن چقمدی هیچ   تسلسل كوروب اولدی دورلكیچ
بو اصله قائل اولب اهل سنت   ایدرلر صانعه هر لحظه منت
نبینك مولدیدر عنصر پاك   كه انداندر ظهوری خطه خاك
شهادت حضرتنده دری بیضا   ظهور ایتدی و ظاهر اولدی اشیا
شونی كم دری بیضا ایتدی اظهار   نبینك مولدینه ایدر اقرار
سن و ابن عمر و (زید و) بشر و خالد   اخ و عم و والده هم دخی والد
رسولك مولدیدر هر بر عضو   عروق اعصاب و عقل و دیمز
محمد مولدیدر جمله ذرات   بو افاق ایچره طوتدی جمله افاق
انك روحندن اولدی جمله ارواح   انك جسمندن اولدی جمله اشباح
صلاتیله سلام اولسون یا كم   كه انداندر ظهور افلاك خاكم

در بیان مولد فی مثال مطلق

دیدوک کیم بله سن ای قرنداش — مثال مطلق ایچره مولدی فاش
دل ایله اکله کفتارن کل ای دوست — مثال مطلقک اسرارن ای دوست
ایلجان بلبلن شیدا قلانلر — معانی کلشنن زیبا قلانلر
خیالی آینه‌ده یوز کوردنلر — بو حرف و صوت ایچنده یوز کورنلر
لغزلردن معمالر دوزرلر — شعرکیم بحر معنیده یوزرلر
ایشیدیک ایش ایدر سر خیالی — ضیاء مطلق اول بحر مثالی
طبیعت انبساطینک بروزی — حقیقت انعکاسنک رموزی
نه برزخدر بو فرات مجلی — نه تجلیدر بو مشکات مصفی
نه حضرتدر بو بسطک نهایت — که اولدر جمله بو تمثیله غایت
مثال اسم و روح و جسم ذرات — کوریندر آنده اطوار ایله کرات
چو فرات اولدی اشیا صورتینه — نه صورت بلکه جمله سیرتینه
بلنکی بونده هر افعال و احوال — صفات حسن و قبح و معنی و قال

کمال

کمال و نقص و عقل و نفس فناشک — بلنور بونده اوصافیله هر یک
چو بو برزخده ایمش جمله احوال — رسولک مولدن فهم ایله فی الحال
که هر بر مولدک وجه مثالی — اولور البته برزخده خیالی
بو احمد مولدن هر شیده بلدک — مثالن عقل و یا کشفیله بولدک
مثالده مولدی بر وجه تسطیر — شهادت مولدندن اولدی تأخیر

در بیان وجه تأخیر مولد مثال مطلق از مولد حضرت شهادت

چو روح و جسم برزخدر مثالی — نه اندندر نه بوندندر خیالک
اولشمشدر کثیفه نور در ارواح — قارشمشدر اکا ظلمانی اشباح
ضیاء مطلق اولمش اندن حاصل — جمیع شکلکه امثاله قابل
نوع ایلمشدر آنده ارواح — تجسد بغلمش امثال ارواح
حقیقتده اولوبدر نور و ظلمت — ضیانک صورتی شاننه علت
اولدر معلولنه علت مقدم — مثالدندر موخر اولدی فافهم

صلات ایله سلام اول فرع اصلکم — که مبدادر او نوع و جنس و فصلکم

ایشت لفظ و معانیدن خبردار / بو مولدده بلنور جمله اسرار

بلنور نقطهٔ حرفک رموزی / کلام اهلی اجلور بونده گوزی

لطائف کشف ایدیسر در عبارت / انی طویماز مگر اهل اشارت

گوز اچوب ایمیجه فکر و تدقیق / بو مولددن بلنمز سر تحقیق

کلام قول و فعلنده اسرار / دینلورکی صفتین طویماسون اغیار

کلام الله ایله عالم عیانی / ایکی مصحفدر اکله بیانی

بری حادثدر بری قدیمی / وجودیدر بری بری عدیمی

جهاندر مصحف فعلیی الله / سن اقرار ایت بوکا کم یوقدر اکره

چو قرآن مصحف قولی حقدر / رسوله معجزه شرعه سبقدر

کلامی نفسیدر بولمز تبدل / که ذاتنه انک یوقدر تحول

چو ایکی مصحفی بلدک معین / اولوب قولی ایله فعلی مبین

نظام خاص طوتمش بو عالم / اداریده خلیفه اولمش ادم

بو ایکی مصحفی بلمش کماهی / بلوب نفسن بولمشدر الهی

کلامی ناطق اولوب سوزه گلمش / وجودی عینی عینی یوزه گلمش

صلات ایله سلام ولا یتوالی / شو کامکم روحی بولمشدر کمالی

تمت الکتاب بعون الله الوهاب